

Kancelář ministryně obrany

Ministerstvo obrany, Tychonova 1, Praha 6 – Hradčany, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Praha 5. dubna 2022

Čj. MO 123280/2022-8694

Sp. zn. SpMO 19055/2022-8694

Poskytnutí informací podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb.

Ministerstvo obrany obdrželo dne 21. března 2022 Vaši žádost o poskytnutí informací o opatřeních umožňujících sladování rodinného a pracovního života, podanou dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo obrany zaměstnává celkem 3 kategorie personálu – vojáky z povolání, státní zaměstnance a zaměstnance v pracovním poměru.

1. VOJÁCI Z POVOLÁNÍ

Služební poměr vojáků z povolání je postaven na principu nadřízenosti a podřízenosti a vzniká na základě rozhodnutí služebního orgánu, nikoliv na základě uzavření pracovní smlouvy, jako je tomu u pracovního poměru. Příslušný služební orgán rozhoduje o vzniku, průběhu a zániku služebního poměru vojáka a jeho právech a povinnostech. Voják z povolání je povinen konat službu podle potřeb České republiky na území České republiky i v zahraničí. Ze zákona jsou omezena i některá jeho práva zakotvená v Listině základních práv a svobod. Charakter služby proto neumožňuje tak široké možnosti sladění rodinného a „pracovního“ života, jako u pracovního poměru. To ale neznamená, že opatření ke sladění rodinného a pracovního života nejsou možná. Ovšem prioritou je vždy zájem služby.

Vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání upravuje zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“). O rozvržení doby služby rozhoduje nadřízený voják. Ten také může stanovit vojákovi kratší týdenní dobu služby nebo dobu služby jinak vhodně upravit, požádá-li o to voják ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů a nebrání-li tomu důležitý zájem služby (§ 25 odst. 2 zákona o vojácích z povolání). Na tuto úpravu ale není právní nárok. Rozhoduje vždy nadřízený voják.

Zákon o vojácích z povolání na rozdíl od zákona č. 262/2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), nebo zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní službě“), neumožňuje, resp. neupravuje u vojáků z povolání, „práci z domu“ (práce zaměstnance, který nepracuje na pracovišti zaměstnavatele podle § 317 zákoníku práce nebo vykonává službu z jiného místa podle § 117 zákona o státní službě), tzv. „home office“.

Ke sladění rodinného života s výkonem služby přispívá i ustanovení § 41 odst. 3 zákona o vojácích z povolání, podle kterého nemůže být těhotná vojákyně a vojákyně pečující o dítě mladší 8 let (nebo osamělí vojáci trvale pečující o dítě) bez jejich souhlasu odveleni do jiného místa služebního zařazení, přeloženi a vysláni na služební cestu nad základní dobu služby.

Ke sladění rodinného života s výkonem služby přispívají i některé zákonné „bonusy“ služby, jako je např. řádná dovolená v trvání 6 týdnů nebo poskytování preventivní rehabilitace v trvání 14 kalendářních dnů v kalendářním roce při splnění zákonných podmínek. Osamělí vojáci, kteří pečují o dítě ve věku od dvou do šesti let, se mohou zúčastnit preventivní rehabilitace spolu s dítětem. Má-li rekreační zařízení volnou lůžkovou kapacitu, mohou se společně s vojákem zúčastnit preventivní rehabilitace i další rodinní příslušníci. Vojákům z povolání a jejich rodinám jsou poskytovány i poukazy na rekreaci za zvýhodněnou cenu v rezortních rekreačních a lázeňských zařízeních.

2. STÁTNÍ ZAMĚSTNANCI

U státních zaměstnanců je povinnost vytvářet podmínky pro sladění rodinného a osobního života státních zaměstnanců s výkonem služby, zejména rozvržením služební doby včetně stanovení začátku a konce služební doby a pružného rozvržení služební doby, povolováním kratší služební doby, sjednáváním možnosti vykonávat službu z jiného místa a zřizováním školských zařízení za účelem předškolního vzdělávání nebo poskytováním péče o dítě v dětské skupině podle jiného zákona stanovena § 116 zákona o státní službě. Všechny tyto nástroje sladění s výjimkou zřizování školských zařízení za účelem předškolního vzdělávání jsou u státních zaměstnanců plně podporovány.

3. ZAMĚSTNANCI V PRACOVNÍM POMĚRU

Rovněž u zaměstnanců v pracovním poměru vytváří Ministerstvo obrany podmínky pro sladění rodinného a osobního života s výkonem práce. I tito zaměstnanci využívají především možnost flexibilní úpravy pracovní doby, zejména jejího pružného rozvržení, možnost individuální úpravy pracovní doby dle požadavků zaměstnanců a výkon práce z jiného místa.

Obecně lze konstatovat, že předpokladem pro umožnění úpravy služební/pracovní doby státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru je splnění podmínky, že charakter služby/práce takovou úpravu podmínek umožňuje, neboť nelze realizovat úpravu služební/pracovní doby na pracovištích (služebních působištích) s nepřetržitým provozem nebo pracovištích (služebních působištích) s pevně stanovenou úřední dobou, především z důvodu zabezpečení provozu pracoviště (služebního působiště) nebo z důvodu zabezpečení služeb pro veřejnost. Rovněž lze žádosti státního zaměstnance/zaměstnanice o výkon služby/práce z jiného místa vyhovět pouze za předpokladu, že toto výkon služby/práce umožňuje.

Pro všechny kategorie personálu Ministerstva obrany jsou k dispozici zařízení péče pro předškolní děti (dětské skupiny/DS), a to v posádce Praha (3 skupiny - 20 dětí, 20 dětí a 24 dětí), v posádce Čáslav (24 dětí), Bechyně (12 dětí), Stará Boleslav (24 dětí), Tábor (12 dětí) a Hranice (24 dětí). Své vlastní zařízení pro děti předškolního věku (mateřskou školu) provozuje příspěvková organizace Ústřední vojenská nemocnice - Vojenská fakultní nemocnice Praha a Vojenská nemocnice Olomouc – DS. Obdobné zařízení mohou využívat také zaměstnanci Univerzity obrany Brno.

K Vašemu dotazu, zda Ministerstvo obrany realizuje nějaká opatření na zvýšení počtu žen na vedoucích pozicích, sděluji následující.
Zákon o vojácích z povolání stejně tak jako zákon o státní službě striktně upravuje podmínky pro realizaci výběrových řízení. Ministerstvo obrany důsledně dbá na dodržování právních předpisů a jakoukoliv „pozitivní diskriminaci“ nepřipouští.

V rámci rovného zastoupení obou pohlaví je dbáno na ustavení genderově vyvážených, resp. smíšených výběrových komisí, pokud tomu nebrání závažné důvody, které by spočívaly v nedostatečném zastoupení žen či mužů disponujících potřebnou odborností v rámci služebního úřadu.

U zaměstnanců v pracovním poměru je pak v rámci obsazování volných pracovních míst reflektováno usnesení vlády ze dne 23. května 2016 č. 466 k Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů směřujících k odstraňování překážek a k vytváření podmínek pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích (podnět k uplatňování Strategie „+1“). Jako jeden z nástrojů podporujících vyrovnané zastoupení žen a mužů je vnímáno i doporučení, zakotvené v čl. 5.1 rezortní kolektivní smlouvy, kdy zaměstnavatel v souladu s § 16 odst. 4 zákoníku práce v případě naprosté shody předpokladů a požadavků pro výkon dané činnosti u více kandidátů/kandidátek může upřednostnit osobu méně zastoupeného pohlaví.